

GHID

Un nou Ghid privind aplicarea Apostilei

Recent, în data de 28 aprilie 2011, pentru o mai bună aplicare a Convenției cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, dar și pentru a oferi mai multe informații statelor care intenționează să adere la aceasta, Conferința de Drept Internațional Privat de la Haga a dat publicității un Ghid succint cu privire la modalitatea de a deveni parte la Convenția Apostilă și cu privire la punerea în aplicare a Convenției cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, în vederea luării de măsuri

pentru a asigura funcționarea efectivă a acesteia.

Dacă informațiile cuprinse în Ghid, cu privire la procedura de urmat pentru statele care urmează să adere la Convenție, prezintă mai puțin interes pentru România, stat care a aderat la Convenție prin Ordonanța Guvernului nr.66/1999 pentru aderarea României la Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 408 din 28 august 1999 și aprobată prin Legea nr.52/2000, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cele aduse de Legea nr.202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, informațiile cu privire la emiterea și aplicarea Apostilei prezintă o importanță

discușată și acestea vor fi prezentate în cele ce urmează:

Convenția cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, încheiată la Haga pe 5 octombrie 1961, simplifică în mod considerabil legalizarea actelor oficiale care urmează să producă efecte juridice în exterior.¹

Din toate Convențiile de la Haga, Convenția cu privire la aplicarea Apostilei este cea care numără cele mai multe ratificări și adeziuni aplicându-se în 101 state, inclusiv în România. Cu câteva milioane de Apostile emise anual în întreaga lume, este fără nici o îndoială Convenția cu aplicabilitatea cea mai largă.

Odată cu intrarea în vigoare a Convenției, se reduce și se înlocuiește procesul lent și greoi de legalizare tradițional cu o procedură unică: un certificat de legalizare emis de către o autoritate desemnată de statul în care actul oficial a fost emis. Acest certificat se numește **Apostilă**.

Dacă există diferențe între state, procedura de

APOSTILLE

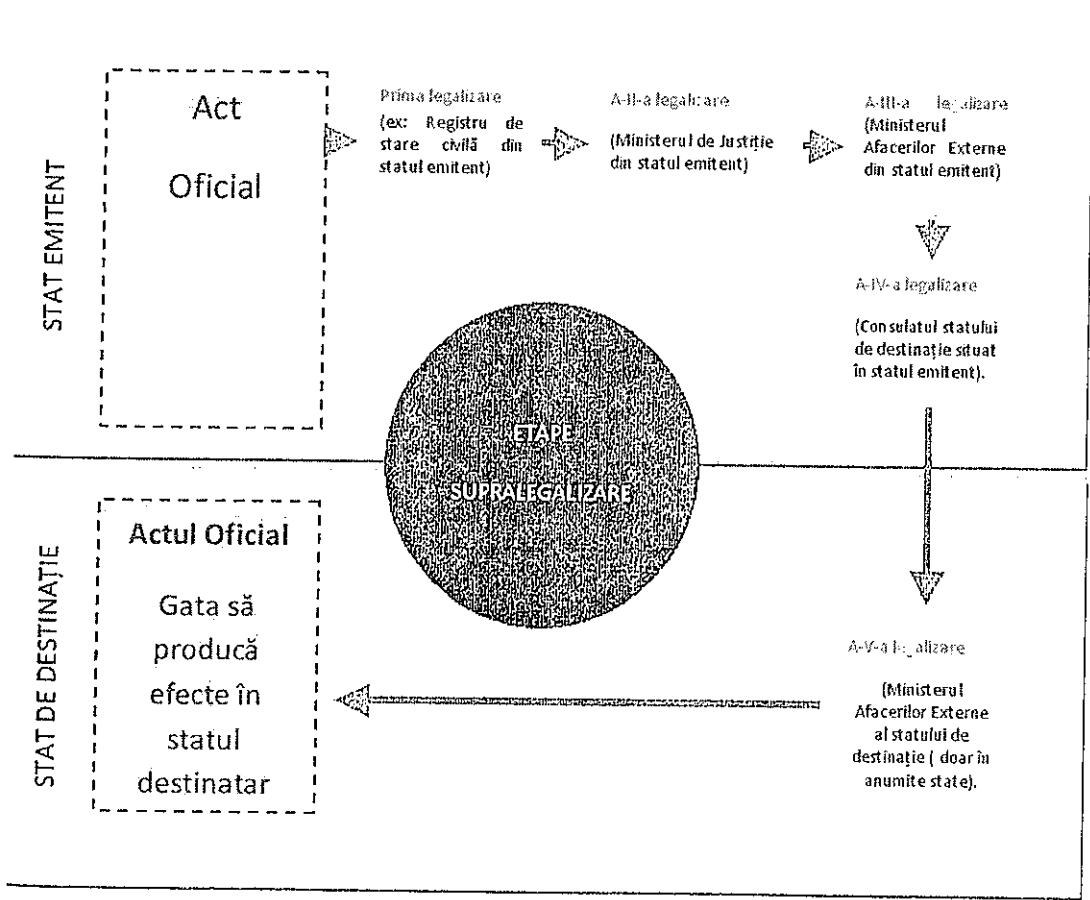
(Convention de la Haye Du 5 octobre 1961)

1. Țara
- Prezentul act oficial
2. a fost semnat de
3. în calitate de
4. poartă sigiliul / ștampila.....

Atestat

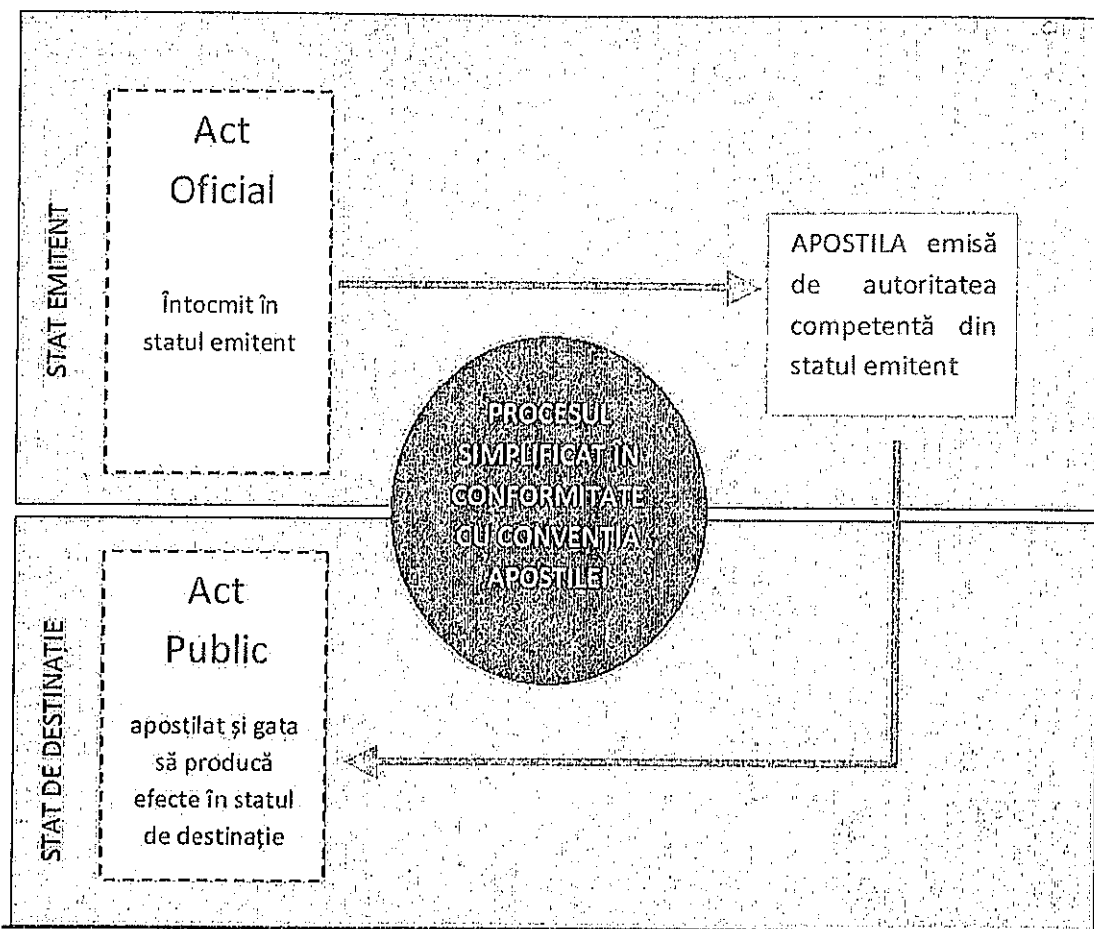
5. la
6. data
7. de către
8. sub nr.
9. Sigiliul/ștampila.....
10. Semnătura.....

legalizare tradițională implică ca regulă generală un anumit număr de etape, așa cum sunt prezentate în schema de mai jos:

Comparați aceste etape de legalizare cu procedura simplificată în virtutea Convenției Apostilă, așa cum este prezentată în schema următoare:

¹ Vezi link: http://www.hcch.net/index_en.php?act=text.display&tid=37

Ce reprezintă "un act oficial"?

Convenția se aplică exclusiv actelor oficiale. Catalogarea ca act oficial a unui document este determinată de legea statului în care acesta a fost emis. Statele contractante trebuie să aibă, în consecință, o clară delimitare a diferitelor documente pentru care se poate aplica apostila.²

Convenția consideră ca fiind acte oficiale:

- documentele care emană de la o autoritate sau de la un funcționar al unei jurisdicții a statului, inclusiv cele care emană de la Ministerul Public, de la un grefier sau de la un executor judecătoresc;
- documentele administrative;
- actele notariale;
- declarațiile oficiale, cum ar fi cele privind mențiunile de înregistrare, viza de investire cu dată certă și legalizări de semnătură, depuse pe un act sub semnătură privată.

Convenția nu se aplică documentelor întocmite de agenții diplomatice sau consulari și nici documentelor administrative care au legătură directă cu o operațiune comercială sau vamală. Comisia Specială din 2009

organizată pe lângă Conferința de la Haga a confirmat că termenul "documente administrative care au avut legătură directă cu o operațiune comercială sau vamală" ar trebui interpretat de o manieră restrictivă și a constatat că anumite state aplică apostila pe acte de tipul licențelor de import/export, certificate medicale sau certificate de origine sau de conformitate" (Concluziile și Recomandările Comisiei nr.77).

Cum se aplică o apostilă?

Emiterea cu diligență a unei Apostile constituie baza unei bune aplicabilități a Convenției. Cu toate că prin textul Convenției li se permite statelor contractante să determine detaliile cu privire la modalitatea de emiter și înregistrare a apostilelor, aceasta stabilește însă și anumite condiții de formă și fond, condiții obligatorii pentru statele care au în vedere aderarea.

A. Verificarea autenticității actelor oficiale

Fiecare autoritate publică competentă trebuie să poată să verifice autenticitatea actelor oficiale stabilite de fiecare stat în parte. Această verificare poate fi

² Facem precizarea că, în textul inițial al Convenției de la Haga, se folosește sintagma "Acte Public" (Fr) sau "Public Document" (En.) iar în varianta oficială în limba română a textului Convenției, transpus prin O.G. nr.66/1999, aceste sintagme s-au tradus prin sintagma "act oficial".

efectuată prin intermediul unei baze de date (electronică, preferabil) care să conțină speci­menele de semnătură și sigiliile tuturor persoanelor și autorităților care emit acte publice. Dacă o autoritate competentă nu are competență să aplice o apostilă decât pe anumite categorii de acte oficiale, aceasta nu va avea acces decât la speci­menele de semnătură și la sigiliile persoanelor și autorităților competente care au legătură cu acea categorie de acte.

Dacă un act oficial ce poartă o semnătură sau timbru care nu se regăsesc în baza de date este prezentat unei autorități competente, aceasta ar trebui să contacteze persoana sau autoritatea competentă să verifice acest act și, mai ales, să îi ceară să se introducă speci­menul de semnătură sau timbrul în baza de date.

Biroul permanent al Conferinței Internaționale de Drept Privat de la Haga a recomandat noilor state contractante să stabilească un protocol clar care să definească maniera în care fiecare autoritate competentă verifică autenticitatea actelor oficiale. Nu este nevoie ca acest protocol să fie comunicat Depozitarului sau Biroului Permanent.

Modelul acesta garantează că apostilele emise de diferite state contractante sunt identificabile în mod cert de toate celelalte state contractante, facilitând circulația internațională a actelor publice³.

Modelul de apostilă de mai jos a fost adoptat în două limbi oficiale ale Conferinței de la Haga, engleza și franceză. Conform unei recomandări a CS din 2009, Biroul Permanent a elaborat un model de apostilă bilingv, engleză și franceză, care este disponibil pe pagina de internet a Conferinței de la Haga, la secțiunea Apostilă.⁴

B. Forma unei apostile

O anexă la Convenție prevede următorul model de Apostilă:

APOSTILLE (Convention de la Haye Du 5 octobre 1961)	
1. Țara	Prezentul act oficial
2. a fost semnat de	
3. în calitate de	
4. poartă sigiliul / ștampila.....	
Atestat	
5. la	6. data
7. de către	
8. sub nr.	
9. Sigiliul/ștampila.....	10. Semnătura.....

APOSTILLE (Convention de la Haye Du 5 octobre 1961)			
1. Country: Pays			
This public document Le présent acte public			
2. has been signed by a été signé par			
3. acting in the capacity of agissant en qualité de			
4. bears the seal / stamp of est revêtu du sceau / timbre de			
Certified Attesté			
5. at à		6. the le	
7. by par			
8. N/A sous n/A			
9. Seal / stamp: Soeau / timbre:		10. Signature: Signature:	

³ Vezi link: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=3198&dtid=28

⁴ Vezi link: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=5207&dtid=28

Un model de apostilă trilingv (engleză, franceză și spaniolă) este disponibil de asemenea disponibil pe site-ul Conferinței de la Haga.⁵

Apostilele trebuie să corespundă pe cât posibil acestui model. Mai mult, o apostilă trebuie:

- a) să fie identificată ca atare;
- b) să fie menționat pe aceasta titlul care reprezintă versiunea scurtă în limba franceză a Convenției (Convention de la Haye du 5 octobre 1961);
- c) să includă cadrul cu cele 10 rubrici.

Apostilele care nu se conformează acestor exigențe de conținut pot fi refuzate de un alt stat contractant.

În practică, apostilele prezintă diferențe de formă de la un stat la altul în ceea ce privește punerea în pagină, a dimensiunii etc.

Diferențele de formă nu constituie prin ele însele un motiv de refuz: a se vedea Concluziile și Recomandările nr.13 din 2003 și nr. 92 din 2009 ale Comisiei Speciale. Cu titlu de exemplu, o apostilă nu ar putea fi refuzată pentru simplu motiv că este dreptunghiulară.

Diversitatea formelor Apostilei în același stat contractant ar putea crea dificultăți în recunoașterea acestora în alte state contractante. De aceea Biroul Permanent încurajează statele să mențină, în măsura în care e posibil, o formă comună a Apostilei emisă de toate autoritățile competente din statul respectiv.

C. Mențiuni suplimentare în afara cadrului Apostilei

În plus față de cele 10 rubrici de completat, o apostilă poate conține mențiuni precum:

- a) informații privind actul public la care se raportează;
- b) o mențiune privind efectul limitat al unei apostile (de știut că aceasta nu certifică decât originea actului public la care se raportează, nu și conținutul acestuia);
- c) adresa site-ului (URL), registrului sau originea apostilei poate fi verificată;
- d) o mențiune care să precizeze că apostila nu se poate folosi în statul emitent.

Mențiunile suplimentare trebuie să fie plasate sub

cadrul celor 10 rubrici obligatoriu de completat. Adăugarea acestor mențiuni nu reprezintă un motiv valabil de refuz: a se vedea Concluziile și Recomandările nr.92 din 2009 ale Comisiei Speciale.

Biroul Permanent al Conferinței a elaborat următorul model pentru mențiunile suplimentare care se completează sub cadrul Apostilei:

***Această apostilă atestă doar veracitatea semnăturii, calitatea în care a acționat semnatarul actului și identitatea sigiliului sau a ștampilei de pe acest act.**

***Această apostilă nu certifică conținutul actului pentru care a fost emisă.**

*** Utilizarea acestei apostile nu este valabilă în/la** (inserați numele statului).

*** Această apostilă poate fi verificată la adresa următoare**

Modelul privind mențiunile suplimentare este disponibil pe site-ul Conferinței de la Haga.

D. Cum se completează Apostila?

Apostilele sunt emise la solicitarea semnatarului documentului oficial sau a celui care îl deține. După ce autoritatea competentă se asigură cu privire la autenticitatea actului, trece la completarea apostilei în toate cele 10 rubrici ale acesteia.

Autoritatea competentă poate completa apostila în limba oficială. Dacă această limbă nu este nici franceza nici engleza, aceasta este încurajată să completeze într-una din aceste două limbi, întrucât aceasta își poate produce efecte depline în străinătate.

O apostilă poate fi emisă pe hârtie sau în format electronic:

a) pentru apostila pe suport de hârtie, autoritatea competentă ar trebui să recurgă, în măsura în care e posibil, la utilizarea tehnologiilor moderne prin intermediul calculatoarelor, de a completa electronic, pentru a fi înlocuită această operațiune de scriere manuală;

b) pentru apostilele electronice (e-apostile), statele sunt invitate să ia în considerare programul-pilot al Apostilei electronice (e-APP).

⁵ Vezi link: http://www.hcch.net/index_en.php?act=publications.details&pid=5190&dtid=28.

În toate cazurile, autoritatea competentă poate folosi dispozitive de securitate pentru a lupta contra fraudei (de ex. Filigrane de securitate pentru apostilele de hârtie sau certificate digitale pentru E-apostile).

În cadrul e-APP (Apostila Electronică), toate statele contractante sunt încurajate să studieze posibilitatea emiterii apostilelor electronice utilizând certificate digitale. O posibilitate ar fi să se recurgă la tehnologia PDF, ușor de accesat și foarte răspândită. Nu este decât o simplă sugestie și autoritățile competente pot alege orice altă tehnologie care să permită utilizarea certificatelor digitale, dar să păstreze ideea unei tehnologii comune care să ajute și mai mult la acceptarea e-apostilelor în alte state contractante.

E. Aplicarea Apostilei

Apostila trebuie aplicată pe documentul însuși sau pe o pagină separată (numită alonjă) care este atașată actului.

Pentru Apostilele pe suport de hârtie, mijloacele folosite pentru aplicarea apostilei pe un act (sau pe alonjă) variază de la un-stat contractant la altul și pot folosi timbre, lipici, panglici, sigiliu de ceară, imprimare sau autocolante. O alonjă poate fi atașată actului cu ajutorul lipiciului, capselor sau agrafelor.

Pentru e-Apostile, o soluție acceptată pentru aplicarea apostilei pe act constă în utilizarea tehnologiei PDF pentru a crea un fișier PDF unic, care să încorporeze e-Apostila și o versiune electronică a actului respectiv.

Apostilele care par a fi fost alterate sau alonjele care nu sunt atașate actului respectiv pot fi refuzate într-un alt stat contractant. Cu toate acestea, diversitatea relativă referitoare la mijloacele folosite pentru a aplica o apostilă sau alături o alonjă nu constituie un motiv de refuz.

Pentru un act de mai multe pagini, Apostila ar trebui să fie aplicată pe pagina unde se află semnătura. Odată ce o alonjă este utilizată, Apostila poate fi aplicată în fața sau la sfârșitul actului: a se vedea Concluziile și Recomandările nr.17 din 2003 ale Comisiei Speciale. Pentru rațiuni de ordin practic, ar trebui să se asigure că apostilele aplicate pe actul

respectiv nu maschează elementele care fac obiectul certificării sau conținutul actului.

F. Costuri

Convenția nu atinge problema costurilor care pot fi reclamate de autoritățile competente în emiterea apostilei. Anumite state aplică taxarea pentru această operațiune, altele nu. Decizia cu privire la taxarea acestei operațiuni aparține fiecărui stat contractant în parte, ca de altfel și stabilirea sumei.

Totuși există o recomandare (Concluziile și Recomandările nr. 20 din 2003 ale Comisei Speciale) în care se precizează că această taxă trebuie să fie rezonabilă.

După informațiile comunicate de statele contractante, costul mediu de aplicare a unei apostile este de 15 euro, iar în România tariful se află sub media europeană.

G. Înregistrarea Apostilei

Fiecare autoritate competentă trebuie să țină un registru pentru apostilele pe care le emite. Registrul reprezintă un instrument de luptă esențial contra fraudei și permite determinarea originii unei apostile, în caz de îndoieli asupra autenticității acesteia. Orice destinatar al unei apostile poate contacta autoritatea competentă și să solicite acesteia verificarea și confirmarea apostilei.

Autoritățile competente sunt încurajate să creeze un registru electronic, care să permită destinatarului să verifice on-line originea apostilei fără să fie nevoie să se contacteze autoritatea competentă. Dacă un stat numără mai multe autorități competente, un e-Registru central pentru toate autoritățile competente reprezintă o soluție foarte eficientă și practică.⁶

Elena MARINICĂ, Șef Serviciu Apostilă
Camera Notarilor Publici București

⁶ Extras din Ghidul succint cu privire la modalitatea de a deveni parte la Convenția Apostilă și cu privire la punerea în aplicare a Convenției cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, adoptată la Haga la 5 octombrie 1961